

Skipulagsstofnun
Þórdís Stella Erlingsdóttir
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 12. október 2022
UST202209-116/B.S.
10.05.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - matsskyldufyrirspurn - Vindmyllur við Lagarfossvirkjun. Umsögn

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 13. september sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Fyrirhugað er að reisa tvær vindmyllur á iðnaðarlóð við Lagarfossvirkjun. Hæð miðað við efstu stöðu spaða er 160 m og munu þær framleiða allt að 9,9 MW. Stutt er í tengivirki við Lagarfossvirkjun og verða lagðir jarðstrengir frá tengivirkinu að vindmyllunum.

Umhverfisstofnun vill benda á að matsskylda vindmylla miðist við 10 MW samtals. Leiða má líkum að því að betra væri að líta til annarra þátta þegar um vindmyllur er að ræða. Helstu umhverfisáhrif þessara mannvirkja eru sjónræn áhrif og möguleg áhrif á fugla og skerðing á víðernum þar sem það á við. Umhverfisstofnun telur að ef unnt væri að framleiða meira með jafn háum vindmyllum ætti frekar að nýta þessi mannvirki til hins ítrasta og binda ekki matsskyldu við 10 MW.

Í umsögnum um sambærileg mannvirki hefur Umhverfisstofnun talið að betra væri að staðsetja þessi mannvirki á núverandi orkuvinnslusvæðum þannig að innviðir sem þegar eru til staðar, s.s. tengivirki og háspennulínur, nýtist og þannig að ef framleiðslan kallar á nýjar línur þá komi þær til viðbótar háspennulínunum sem þegar eru til staðar. Æskilegt er að setja sem flestar vindmyllur á þessi svæði í stað þess að dreifa vindmyllugörðum um allt land. Umhverfisstofnun hefur bent á að Hafið við Búrfell henti vel þegar að því kemur að staðsetja þar fjölda vindmylla. Skoða ætti hvort slíkt henti einnig við Blönduvirkjun. Umhverfisstofnun telur að við mat á umhverfisáhrifum vindmyllugarða hefur verið tilhneiging til að draga úr afleiddum áhrifum þessara mannvirkja og hér er átt m.a. við aðkomuvegi, tengingar við dreifikerfi og hvort þörf sé á algerlega nýjum háspennulínunum þar sem slík mannvirki eru ófullkomin eða ekki til staðar. Almennt má segja að þar sem innviðir eru veikburða þolir dreifikerfið minna af jarðstrengjum en staðir þar sem kerfið er öflugt eins og á Þjórsársvæðinu. Í greinargerð er góð umfjöllun um erfiðleika sem fylgja flutningi vindmylluhluta um vegakerfi landsins. Gerð er grein fyrir að á nokkrum stöðum þarf að víkka beygjur, fjarlægja ljósastaura o.fl. til að koma vindmyllum frá Reyðarfjarðarhöfn að Lagarfossvirkjun. Fleiri framkvæmdaaðilar ættu að gera grein fyrir flutningi vindmylla frá höfn inn á vindmyllugarð eins og hér er gert. Umhverfisstofnun telur að forðast eigi að reisa vindmyllur á svæðum þar sem engin svo stór mannvirki eru til staðar, ófullkomnir innviðir og í sumum tilfellum þar sem

vindmyllugarðar munu skerða víðerni og nauðsynlegt verður að ráðast í mikla uppbyggingu innviða. Slík svæði eiga að vera sísti kostur þegar að staðsetningu slíkra mannvirkja kemur.

Þegar um svo stór mannvirki og vindmyllur er að ræða er staðsetning afgerandi hvað varðar umhverfisáhrif og þá sérstaklega sjónrænu áhrifin og áhrif á landslag. Líklegast felast einu raunhæfu mótvægisáðgerðir og valkostir í því að velja þessum mannvirkjum stað sem liggur lágt í landi og forðast fjöll og hæðir því þar sem mannvirki sem ber við himinn verða mikið sýnilegri en ella.

Varðandi þau mannvirki sem hér um ræðir telur Umhverfisstofnun að mat á umhverfisáhrifum muni vart skila nýjum upplýsingum um áhrif þessara mannvirkja á helstu umhverfisáhrifum sem eru sjónræn áhrif og áhrif vegna áflugs. Gerð er ítarleg grein fyrir sjónrænum áhrifum. Þær tegundir sem helst eru í hættu vegna þessara mannvirkja eru algengar tegundir eins og gæs og álfur og er stuðst við ítarlegar rannsóknir á flugleiðum og flughæð ýmissa tegunda við undirbúning Búrfellslundar árin 2014 og 2019 og í greinargerð segir: „Nýja rannsóknin er varfærin og eru meiri líkur á að afföll vegna áflugs séu ofmetin frekar en vanmetin.“

Að teknu tilliti til ofangreindra atriða telur Umhverfisstofnun ekki ástæðu til að ætla að mat á umhverfisáhrifum muni leiða í ljós upplýsingar sem í veigamiklum atriðum muni breyta niðurstöðu sem fram kemur í greinargerðinni og að ekki sé ástæða til að ætla að umrædd framkvæmd muni hafa umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér.

Virðingarfyllst,

Björn Stefánsson,
sérfræðingur,

Axel Benediktsson,
sérfræðingur